

מיפוי המבחן בעברית לכיתה ה', מיוחד עבור המגזר החרדי, תשע"ו (2016)

פריטי המבחן לפי חלוקה לנושאים

פריטי המבחן	הנושא
1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9א, 10ב, 11, 12, 14, 17, 18, 19, 20, 21א, 21ב, 22, 23, 24, 25, 26	הבנת הנקרא
4, 13, 15, 27, 28, 29, 30, 31	לשון
12כ, 16	הבעה בכתב

בטבלה שלהלן מוצגים הפריטים העוסקים בהבנת הנקרא לפי סוג הטקסט (הסוגה) ולפי ממד ההבנה.

הפריטים בהבנת הנקרא לפי סוג הטקסט (הסוגה) ולפי ממד ההבנה

סוג הטקסט		ממד ההבנה
מידע	סיפור	
17, 19, 21א, 21ב, 23	1, 2, 3, 9א	הבנת המשמעות הגלויה בטקסט
18	5, 8, 10	הבנת המשמעות המשתמעת מן הטקסט
20, 24, 25	7, 11, 12	פרשנות, עיבוד ויישום
22, 26	6, 9ב, 14	בחינה והערכה של רכיבים טקסטואליים – תוכניים, מבניים ולשוניים

הנושא: הבנת הנקרא ולשון חלק ראשון: סיפור – "עשירי למניין"				
מספר הפריט	הפריט	סוג הפריט	ממד ההבנה / הנושא	מתוך תכנית הלימודים פרק ג' – רכיבי החינוך הלשוני פרק ד' – הישגים נדרשים
1	לפי שורות 11–17, כתבו שתי פעולות שעשה אליהו המעידות על היחס המיוחד שלו לסידור.	פתוח	הבנת המשמעות הגלויה בטקסט איתור פרטי מידע מפורשים בטקסט	תה"ל עמ' 48–59, 74–76 הישג נדרש: 4 הישג נדרש: 6
2	מדוע לא ארז אליהו את הסידור במזוודה לאחר הביקור אצל סבא וסבתא?	ר"ב	הבנת המשמעות הגלויה בטקסט זיהוי רעיונות, הגדרות, הסברים והכללות הכתובים בטקסט במפורש	
3	שני דברים הטרידו את רבי משה כאשר ישב באוטובוס. כתבו מה הם.	פתוח	הבנת המשמעות הגלויה בטקסט איתור פרטי מידע מפורשים בטקסט	
4	בשורה 27 כתוב: "חוט מחשבותיו של רבי משה ניתק כאשר התיישב איש נוכרי לצדו..." מה הכוונה בביטוי חוט מחשבותיו ניתק ?	ר"ב	לשון אוצר מילים	תה"ל עמ' 68–73 הישג נדרש: 8

הנושא: הבנת הנקרא ולשון				
חלק ראשון: סיפור – "עשירי למניין"				
מספר הפריט	הפריט	סוג הפריט	ממד ההבנה / הנושא	מתוך תכנית הלימודים פרק ג' – רכיבי החינוך הלשוני פרק ד' – הישגים נדרשים
5	אליהו כעס על עצמו מפני שאיבד את הסידור שלו. העתיקו מהסיפור משפט המעיד על כך שאליהו כעס על עצמו.	פתוח	הבנת המשמעות המשתמעת מן הטקסט הבנת רעיונות המשתמעים מן הטקסט	תה"ל עמ' 48–59, 74–76 הישג נדרש: 4 הישג נדרש: 6
6	בתחילת הסיפור מתואר בהרחבה הקשר של אליהו לסידור שלו. התפקיד של תיאור הקשר הזה הוא לגרום לקורא –	ר"ב	בחינה והערכה של רכיבים טקסטואליים – תוכניים, מבניים ולשוניים הערכת המטרה של הטקסט	
7	מדוע חשב רבי משה שהאיש הנוכרי הוא אולי אליהו הנביא?	פתוח	פרשנות, עיבוד ויישום העלאת השערות לפי הכתוב בטקסט; שילוב בין ידע אישי, חוויות והתנסויות לבין משמעויות הנמצאות בטקסט	

הנושא: הבנת הנקרא ולשון

חלק ראשון: סיפור – "עשירי למניין"

מספר הפריט	הפריט	סוג הפריט	ממד ההבנה / הנושא	מתוך תכנית הלימודים פרק ג' – רכיבי החינוך הלשוני פרק ד' – הישגים נדרשים
8	הקשר בין אליהו לסבא שלו היה קשר חם ואוהב. כתבו שתי דוגמאות לכך מהסיפור.	פתוח	הבנת המשמעות המשתמעת מן הטקסט זיהוי הכללות שאינן כתובות בטקסט במפורש לפי פרטי מידע המפורשים בו	
9א	לפניכם אירועים מן הסיפור. סדרו את האירועים לפי סדר ההתרחשות שלהם בסיפור.	סגור	הבנת המשמעות הגלויה בטקסט ארגון מחדש של פרטי מידע מפורשים בטקסט	תה"ל עמ' 48-59, 74-76 הישג נדרש: 4 הישג נדרש: 6
9ב	איזה אירוע מבין האירועים האלה הוא, לדעתכם, האירוע המרגש ביותר בסיפור? הסבירו את תשובתכם על פי הסיפור.	פתוח	בחינה והערכה של רכיבים טקסטואליים – תוכניים, מבניים ולשוניים הערכת תוכן הטקסט	
10	במשפטים שלפניכם יש מילים מודגשות. למה מתכוונים או למי מתכוונים במילים המודגשות?	פתוח	הבנת המשמעות המשתמעת מן הטקסט הבנת אזכורים	

הנושא: הבנת הנקרא ולשון

חלק ראשון: סיפור – "עשירי למניין"

מספר הפריט	הפריט	סוג הפריט	ממד ההבנה / הנושא	מתוך תכנית הלימודים פרק ג' – רכיבי החינוך הלשוני פרק ד' – הישגים נדרשים
11	חכמינו זיכרונם לברכה אמרו: "מצווה הבאה לידך – אל תחמיצנה". כלומר, אם יש לך הזדמנות לקיים מצווה, אל תפסיד אותה, קיים אותה מיד. הביאו מהסיפור דוגמה שבה האמירה הזאת באה לידי ביטוי.	פתוח	פרשנות, עיבוד ויישום יישום הנלמד מן הטקסט בהקשרים אחרים	
12	התלמידים יצחק ויעקב קראו את הסיפור ושוחחו ביניהם על שם הסיפור. יצחק אמר: לדעתי השם "עשירי למניין" מתאים לסיפור. יעקב אמר: לדעתי מתאים יותר לקרוא לסיפור "גלגולו של סידור". איזה שם מתאים יותר לסיפור, לדעתכם? נמקו את תשובתכם לפי הסיפור. כתבו 3–5 שורות.	פתוח	פרשנות, עיבוד ויישום גיבוש עמדה מנומקת על סוגיות, על דילמות, על התנהגויות או על מעשים המתוארים בטקסט	תה"ל עמ' 48–59, 74–76 הישג נדרש: 4 הישג נדרש: 6
13	לפניכם שלוש מילים: שמעו, יתפללו, בקשו. מה משותף לכל המילים האלה? סמנו v ליד שתי התשובות הנכונות.	סגור	לשון זיהוי זמנים וגופים של הפועל ושימוש תקין בהם	תה"ל עמ' 68–73 הישג נדרש: 8

הנושא: הבנת הנקרא ולשון חלק ראשון: סיפור – "עשירי למניין"				
מספר הפריט	הפריט	סוג הפריט	ממד ההבנה / הנושא	מתוך תכנית הלימודים פרק ג' – רכיבי החינוך הלשוני פרק ד' – הישגים נדרשים
14	בשורה 61 יש סימני קריאה רבים. מה תפקידם?	ר"ב	בחינה והערכה של רכיבים טקסטואליים – תוכניים, מבניים ולשוניים הערכת הלשון וסגנון הכתיבה (בחירות לשוניות)	תה"ל עמ' 48–59, 74–76 הישג נדרש: 4 הישג נדרש: 6
15	בשורה 51 כתוב: "להשלים מניין זו מצווה גדולה." סמנו v ליד שלוש המילים השייכות למשפחת המילים של המילה להשלים.	סגור	לשון זיהוי והפקה של מילים מאותו שורש	תה"ל עמ' 68–73 הישג נדרש: 8

הנושא: הבנת הנקרא ולשון

חלק שני: טקסט מידע – "מוציאים לחם מן הארץ"

מספר הפריט	הפריט	סוג הפריט	ממד ההבנה / הנושא	מתוך תכנית הלימודים פרק ג' – רכיבי החינוך הלשוני פרק ד' – הישגים נדרשים
17	מדוע הלחם חשוב לתזונתו של האדם לפי הקטע?	פתוח	הבנת המשמעות הגלויה בטקסט זיהוי רעיונות, הגדרות, הסברים והכללות הכתובים בטקסט במפורש	תה"ל עמ' 24–33, 75–76 הישג נדרש: 4 הישג נדרש: 5
18	האדם הצליח לגדל חיטה ושעורה בכוחות עצמו. מדוע היה זה הישג חשוב?	ר"ב	הבנת המשמעות המשתמעת מן הטקסט הבנת רעיונות המשתמעים מן הטקסט	
19	המצרים הקדמונים היו הראשונים שהוסיפו שמרים לבצק של הלחם. איזה שינוי חל בלחם בעקבות הוספת השמרים?	פתוח	הבנת המשמעות הגלויה בטקסט זיהוי רעיונות, הגדרות, הסברים והכללות הכתובים בטקסט במפורש	
20	בקטע מתואר תהליך ייצור הלחם בתקופה קדומה ובימינו. כתבו שני שינויים שחלו בתהליך ייצור הלחם מן התקופה הקדומה ועד ימינו.	פתוח	פרשנות, עיבוד ויישום השוואה בין רעיונות או מידע ומיזוג שלהם	

הנושא: הבנת הנקרא ולשון

חלק שני: טקסט מידע – "מוציאים לחם מן הארץ"

מספר הפריט	הפריט	סוג הפריט	ממד ההבנה / הנושא	מתוך תכנית הלימודים פרק ג' – רכיבי החינוך הלשוני פרק ד' – הישגים נדרשים
א21	בטבלה שלפניכם דוגמאות של לחם האופייני למדינות שונות. השלימו את השורה האחרונה בטבלה לפי הקטע שהכותרת שלו היא טף.	פתוח	הבנת המשמעות הגלויה בטקסט איתור פרטי מידע מפורשים בטקסט	תה"ל עמ' 24–33, 75–76 הישג נדרש: 4 הישג נדרש: 5
ב21	השלימו את המשפטים שלפניכם לפי הטבלה שלמעלה.	פתוח	הבנת המשמעות הגלויה בטקסט איתור פרטי מידע מפורשים בטקסט	
22	מהי המטרה העיקרית של הקטע שהכותרת שלו היא טף?	ר"ב	בחינה והערכה של רכיבים טקסטואליים – תוכניים, מבניים ולשוניים הערכת המטרה של הטקסט ושל טקסטים נלווים לו	
23	לפי הקטע, מדוע שבטי נוודים החיים במדבר אופים פיתות על גחלי המדורה?	פתוח	הבנת המשמעות הגלויה בטקסט איתור פרטי מידע מפורשים בטקסט	
24	השלימו את החסר בתרשים שלפניכם לפי הקטע לחם במקומות שונים בעולם.	פתוח	פרשנות, עיבוד ויישום הבנת טענות-על ומסרים עיקריים	

הנושא: הבנת הנקרא ולשון

חלק שני: טקסט מידע – "מוציאים לחם מן הארץ"

מספר הפריט	הפריט	סוג הפריט	ממד ההבנה / הנושא	מתוך תכנית הלימודים פרק ג' – רכיבי החינוך הלשוני פרק ד' – הישגים נדרשים
25	בקטע הלחם כסמל מופיעים ביטויים המתאימים למקרים שונים בחיים. לפניכם שני מקרים. העתיקו מן הקטע הלחם כסמל את הביטוי המתאים לכל מקרה.	פתוח	פרשנות, עיבוד ויישום יישום הנלמד מן הטקסט בהקשרים אחרים	תה"ל עמ' 24–33, 75–76 הישג נדרש: 4 הישג נדרש: 5
26	לפניכם משפט שהושמט מן הקטע על הלחם. "בתנור האפייה גדול הממדים נאפות באותו זמן אלפי כיכרות לחם." בקטע מוציאים לחם מן הארץ יש ארבע כותרות משנה. לאיזו כותרת משנה בקטע שייך המשפט שהושמט?	ר"ב	בחינה והערכה של רכיבים טקסטואליים – תוכניים, מבניים ולשוניים הערכת תרומתם של רכיבי מבנה להבנת התוכן	
27	בשורות 53–54 כתוב: "...פירוש הדבר שנפגעה פרנסתו..." את המילה פרנסתו נחפש במילון בערך –	ר"ב	לשון אוצר מילים, משמעות ומבנה	תה"ל עמ' 68–73 הישג נדרש: 8
28	בקטע שלפניכם מודגשות מילים. איזו מילה אפשר לכתוב במקום כל מילה מודגשת כך שמשמעות המשפט לא תשתנה?	ר"ב	לשון הבנת משמעות של מילות קישור	

הנושא: הבנת הנקרא ולשון

חלק שני: טקסט מידע – "מוציאים לחם מן הארץ"

מספר הפריט	הפריט	סוג הפריט	ממד ההערכה / הנושא	מתוך תכנית הלימודים פרק ג' – רכיבי החינוך הלשוני פרק ד' – הישגים נדרשים
29	כתבו את המשפטים שלפניכם בלשון רבים .	פתוח	לשון התאם דקדוקי בין שמות עצם לפעלים ובין שמות עצם לשמות תואר	תה"ל עמ' 68–73 הישג נדרש: 8
30	כתבו בשתי מילים את המילה המודגשת בכל משפט.	פתוח	לשון אוצר מילים, משמעות ומבנה	
31	בשורות 25–26 כתוב – "... חלק מהן מגיעות לשתי מכוונות נוספות: האחת פורסת אותן והאחרת עוטפת אותן." מה מציינות הנקודתיים במשפט זה?	ר"ב	לשון הבנת התפקיד של סימני הפיסוק	

הנושא: הבעה בכתב				
מספר הפריט	הפריט	סוג הפריט	ממד ההערכה / הנושא	מתוך תכנית הלימודים פרק ג' – רכיבי החינוך הלשוני פרק ד' – הישגים נדרשים
12כ	התלמידים יצחק ויעקב קראו את הסיפור ושוחחו ביניהם על שם הסיפור. יצחק אמר: לדעתי השם "עשירי למניין" מתאים לסיפור. יעקב אמר: לדעתי מתאים יותר לקרוא לסיפור "גלגולו של סידור". איזה שם מתאים יותר לסיפור, לדעתכם? נמקו את תשובתכם לפי הסיפור. כתבו 3-5 שורות.	פתוח	רק מבנה ולשון (הערכה הוליסטית)	תה"ל עמ' 35, 40-41, 77-78 הישג נדרש: 2 הישג נדרש: 3
16	בית ספרכם מתארגן לקראת הגעתם של תלמידים עולים חדשים בשנת הלימודים הקרובה. חשבו כיצד אפשר לסייע לתלמידים העולים להשתלב בבית הספר. כתבו לתלמידי בית הספר מכתב שמטרתו לעודד את התלמידים לעזור לעולים להשתלב בבית הספר. המכתב יפורסם בעיתון בית הספר. במכתבכם תארו את הקשיים הצפויים לתלמידים העולים, ו כתבו הצעות לתלמידי בית הספר כיצד הם יכולים לעזור לעולים החדשים להתמודד עם קשיים אלה. כתבו לפחות 7 שורות.	פתוח	תוכן ומבנה, לשון – לפי המפרט	